

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.11.3.2024

Pani
Anna Włoszek
Prezes Zarządu
Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A.

ul. Grunwaldzka 5
32-500 Chrzanów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/034 – Program aktywizacyjny dla cudzoziemców „Razem Możemy Więcej”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A., 32-500 Chrzanów, ul. Grunwaldzka 5 (dalej: <i>ARMZ</i> lub <i>Spółka</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Włoszek, Prezes Zarządu, od 16 września 2019 r. (dalej: <i>Prezes</i>)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawdliwość wykonania zleconych działań oraz osiągnięte rezultaty. 2. Przestrzeganie zasad wykorzystania środków przekazanych na podstawie umów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2023, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Dominika Stępień, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/80/2024 z 29 maja 2024 r. 2. Marcin Hałat, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/81/2024 z 29 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Spółkę projektu *Zwiększenie integracji i poziomu aktywizacji zawodowej obywateli Ukrainy w Małopolsce oraz na Śląsku*³, sfinansowanego w ramach resortowego konkursu ofert pn. *Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023*⁴.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Spółka zrealizowała wszystkie działania przewidziane w projekcie, prawidłowo je dokumentując. Osiągnięto trzy z czterech przyjętych w ofercie wskaźników rezultatu w stopniu wyższym od założonego. Nieosiągnięcie planowanego poziomu wskaźnika liczby osób pracujących po opuszczeniu projektu wynikało m.in. z przyznania mniejszej kwoty dofinansowania niż wnioskowana.

Działania zrealizowane w ramach projektu obejmowały rekrutację, diagnozę aktualnej sytuacji społecznej, edukacyjno-zawodowej uczestników projektu oraz opracowanie Indywidualnych Planów Integracji i Aktywizacji Zawodowej, wsparcie pośrednika pracy, organizację szkoleń i kursów oraz pomoc w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. Przyznaną kwotę środków w ramach konkursu RMW w wysokości 1035,7 tys. zł wydatkowano niemal w 100%. Poniesione wydatki na realizację projektu zostały wykorzystane zgodnie z postanowieniami umowy zawartej z Ministerstwem, były racjonalne i niezbędne dla jego realizacji.

Zgodnie z ustalonymi wymogami, Spółka prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową zadania, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji gospodarczych. ARMZ prawidłowo i terminowo przedkładała do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej⁵ raporty z realizacji zadania. Realizowała również wymagane założeniami Programu obowiązki informacyjne.

Stwierdzone nieprawidłowości związane z brakiem opisów na dowodach księgowych, nie miały wpływu na realizację zadania, a Spółka w trakcie kontroli NIK uzupełniła brakujące informacje w dokumentacji księgowej projektu, wymagane na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowość⁶.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę pozytywną.

³ Dalej: projekt.

⁴ Dalej: konkurs RMW.

⁵ Dalej: Ministerstwo lub MRiPS.

⁶ Dz.U. z 2023 r., poz. 120 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość wykonania zleconych działań oraz osiągnięte rezultaty

Opis stanu faktycznego

1.1. Prawidłowość wykonania zleconych działań

Spółka, w ramach ogłoszonego przez MRiPS konkursu pn. *Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023* (Priorytet I), przedłożyła 21 marca 2022 r. za pośrednictwem Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej (ePUAP) ofertę pn. *Zwiększenie integracji i poziomu aktywizacji zawodowej obywateli Ukrainy w Małopolsce oraz na Śląsku*. Oferta została złożona w terminie określonym w ogłoszeniu o konkursie ofert oraz zawierała wszystkie wymagane elementy i załączniki.

Termin realizacji projektu zaplanowano na okres od 1 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. W projekcie zaplanowano realizację czterech działań:

- a) Działanie 1: *Rekrutacja oraz diagnoza aktualnej sytuacji społecznej, edukacyjno-zawodowej uczestników projektu oraz opracowanie Indywidualnych Planów Integracji i Aktywizacji Zawodowej*, z terminem realizacji od 1 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., z szacunkową liczbą 320 osób objętych wsparciem w ramach działania,
- b) Działanie 2: *Wsparcie pośrednika pracy*, z terminem realizacji od 1 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., z szacunkową liczbą 320 osób objętych wsparciem w ramach działania,
- c) Działanie 3: *Organizacja szkoleń i kursów*, z terminem realizacji od 1 lipca 2022 r. do 31 października 2023 r., z szacunkową liczbą 100 osób objętych wsparciem w ramach działania,
- d) Działanie 4: *Pomoc w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce*, z terminem realizacji od 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., z szacunkową liczbą 20 osób objętych wsparciem w ramach działania.

W ofercie wskazano sumę wszystkich kosztów realizacji zadania w wysokości 1487 tys. zł (w tym 145 tys. zł koszty administracyjne).

(akta kontroli str. 817-836, 950)

Zaproponowany przedmiot i zakres projektu wpisywał się w cele i zakres statutowej działalności Spółki⁸. W statucie ujęte były postanowienia o prowadzeniu działań na rzecz integracji cudzoziemców, w tym zapisy odnośnie celów działania Spółki oraz prowadzenia działalności wspierającej rozwój regionu Małopolski przez m.in.: podejmowanie wszechstronnych działań przeciwdziałających bezrobociu i łagodzeniu jego skutków, inicjowanie procesów tworzenia nowych podmiotów gospodarczych, z ukierunkowaniem na tworzenie nowych miejsc pracy oraz inspirowanie związków między podmiotami krajowymi a zagranicznymi w zakresie działalności gospodarczej.

(akta kontroli str. 7-39)

Prezes Zarządu wskazała, że Spółka posiadała bogate doświadczenie w realizacji projektów o podobnym obszarze oferowanej pomocy, co stanowiło atut oraz dawało gwarancje prawidłowej i sprawnej realizacji działań projektowych. Dodała, że

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Uchwała nr 21/2021 Rady Nadzorczej ARMZ z 17 września 2021 r. w sprawie ustalenia tekstu jednolitego Statutu Spółki, zmieniona uchwałą nr 15/2023 z 27 listopada 2023 r.

wszystkie oszacowane koszty i założenia były rozwiązaniami sprawdzonymi, stosowanymi przez Spółkę w innych realizowanych projektach, co czyniło je realnymi w zakresie ich późniejszej realizacji.

ARMZ posiadała co najmniej kilkunastoletnie doświadczenie w zakresie zadań związanych z przedmiotem kontroli zdobyte m.in. przez zrealizowane projekty, których przedmiotem były świadczone usługi doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy, szkoleń, wsparcia przedsiębiorczości i samozatrudnienia (w tym biznesowe doradztwo i dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej). Były to np. projekty, w których od 1 sierpnia 2016 r. do 30 czerwca 2023 r. Spółka zrealizowała zadania na łączną kwotę ponad 61 milionów złotych i wzięło w nich udział ponad 1 800 uczestników⁹.

(akta kontroli str. 76-77, 88-99, 866-877)

W wyniku rozstrzygnięcia konkursu RMW Spółce została przyznana mniejsza kwota dofinansowania niż wnioskowana o 451,3 tys. zł (do kwoty 1035,7 tys. zł). W związku z powyższym zmniejszeniu uległa liczba cudzoziemców, do których adresowane miały być poszczególne działania oraz harmonogram i kosztorys projektu. I tak:

- a) Działanie 1 z terminem realizacji od 1 września 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., z szacunkową liczbą 210 osób objętych wsparciem w ramach działania,
- b) Działanie 2 z terminem realizacji od 1 września 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., z szacunkową liczbą 210 osób objętych wsparciem w ramach działania,
- c) Działanie 3 z terminem realizacji od 1 października 2022 r. do 31 października 2023 r., z szacunkową liczbą 101 osób objętych wsparciem w ramach działania,
- d) Działanie 4 z terminem realizacji od 1 października 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., z szacunkową liczbą 10 osób objętych wsparciem w ramach działania.

(akta kontroli str. 797-816)

Umowa nr DRP-X/115/MJ/2022 w sprawie realizacji projektu pomiędzy MRiPS a Spółką została zawarta 2 września 2022 r. Łączny koszt zadania określono na kwotę 1035,7 tys. zł. Zgodnie z zapisami tej umowy Minister miał przekazać Spółce na wyodrębniony rachunek bankowy środki w dwóch transzach: 164,7 tys. zł w 2022 r. oraz 871 tys. zł w 2023 r. Szacowana wartość kosztów administracyjnych wynosiła 94,3 tys. zł, tj. 9,2% kwoty planowanej na realizację projektu.

(akta kontroli str. 672-682, 745-754)

W trakcie realizacji projektu Spółka trzykrotnie informowała, zgodnie z regulaminem konkursu RMW, o wprowadzonych zmianach w kosztorysie projektu (tj. 30 grudnia 2022 r., 21 sierpnia i 24 listopada 2023 r.). Zmiany te wynikały przede wszystkim z dostosowania kosztorysu do faktycznego, bieżącego poziomu wykorzystania środków w ramach projektu.

(akta kontroli str. 134-139, 150-155, 423, 671-847)

Spółka przeprowadziła analizę dotyczącą liczby osób przebywających na terenie objętym działaniami projektu w oparciu o dane zebrane w trakcie rozmów telefonicznych z przedstawicielami instytucji publicznych oraz przez weryfikację publikacji zamieszczonych na stronach internetowych różnorodnych instytucji (w tym instytucji Województwa Małopolskiego, Straży Granicznej czy lokalnych serwisów/portali informacyjnych). Spółka pozyskała w ten sposób 16 marca 2022 r.

⁹ I inne realizowane w latach 2008-2015: np. w ramach POKL 6.2 Start w Biznes i Kapitał na Start (2013-2015, łączna liczba uczestników projektu 120 osób), Zostań Małopolskim Przedsiębiorcą (I i II edycja w latach 2008-2012, łącznie 150 uczestników projektu), Świadczenie usług informacyjnych i doradczych w sieci PK KSU (2012-2013, łączna liczba osób objętych wsparciem: 1575), czy Wsparcie systemu kompleksowych usług informacyjnych dla przedsiębiorców i osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez finansowanie sieci Punktów Konsultacyjnych (2008-2012, usługi informacyjne dla ponad 1 580 osób).

informację od Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Chrzanowie, iż na terenie powiatu chrzanowskiego przebywało w tym czasie około 900 uchodźców, którzy przyjechali do Polski w związku z rozpoczęciem działań zbrojnych na obszarze Ukrainy. Z kolei przedstawiciel Gminnego Punktu Informacyjnego dla osób z Ukrainy, utworzonego w Urzędzie Miasta w Chrzanowie wskazywał, że do 17 marca 2022 r. z usług punktu skorzystało około 700 uchodźcom.

(akta kontroli str. 78-79, 88-99)

Przed i w trakcie realizacji projektu realizowane były akcje promocyjne, w tym:

- a) przygotowano dwujęzyczne (polsko-ukraińskie) plakaty oraz ulotki promujące projekt, na których znajdowały się informacje dotyczące form wsparcia dla uczestników projektu. Plakaty te rozwieszono w miejscach i instytucjach publicznych (tj. urzędy miast i gmin, urzędy pracy, ośrodki pomocy społecznej, szkoły, przedszkola) na terenie powiatów: chrzanowskiego, olkuskiego, oświęcimskiego, wadowickiego oraz na tablicach informacyjnych na obszarach objętych wsparciem (osiedla mieszkaniowe, centralne miejsca zlokalizowane na obszarach sołectw, itp.),
- b) opublikowano informacje o realizacji projektu na stronie internetowej armz.pl oraz w mediach społecznościowych ARMZ,
- c) na terenie ww. powiatów zorganizowano (m.in. w Andrychowie, Chrzanowie, Olkuszu, Oświęcimiu, Trzebini) spotkania z potencjalnymi uczestnikami projektu, prezentując oferowane formy wsparcia w ramach projektu¹⁰. W każdym z tych spotkań wzięło udział średnio 40 potencjalnych uczestników projektu (łącznie ok. 200),
- d) w lokalnej prasie¹¹ zamieszczono reklamę projektu.

(akta kontroli str. 74-75, 97, 677-690, 950-1065, 1135-1136)

Prezes wskazała, że zespół zaangażowany w projekt, cyt.: *wykonał dziesiątki telefonów do Urzędów Miasta, Fundacji, Stowarzyszeń, Instytucji otoczenia biznesu na terenie całej Małopolski oraz przedsiębiorstw, z którymi jako instytucja współpracujemy w ramach realizacji projektów. W trakcie realizacji projektu dzięki pozytywnym opiniom uczestników objętych wsparciem zainteresowanie projektem sukcesywnie wzrastało. W wyniku realizacji działań promocyjnych zrealizowaliśmy wsparcie dla 245 uczestników (z zaplanowanych 210).*

(akta kontroli str. 88-99)

W Projekcie wzięło udział łącznie 245 uczestników (osoby dorosłe w przedziale wiekowym 18-72 lata), tj. o 35 osób więcej (16,7%) niż przewidywano i wskazano w pierwotnych, szacunkowych danych we wniosku o dofinansowanie i umowie (załącznikach). Beneficjentami projektu byli przede wszystkim obywatele Ukrainy (242 osoby). Pozostałe trzy osoby pochodziły z Gruzji.

Prezes Zarządu poinformowała, że w projekcie odnotowano małą rotację uczestników, która nie miała znaczącego wpływu na osiągnięte efekty projektu. Dodała, że przyczyną rotacji było znalezienie pracy, zmiana miejsca zamieszkania, osobiste okoliczności życiowe, brak motywacji uczestników projektu.

(akta kontroli str. 97, 878-889)

Prezes Zarządu poinformowała, że podczas procesu rekrutacyjnego, kandydaci do projektu składali formularze rekrutacyjne, które następnie były weryfikowane przez personel projektu. Ponadto wraz ze złożeniem ww. formularzy, kandydaci okazywali właściwe dokumenty, w tym w szczególności: powiadomienia o nadaniu nr PESEL wraz z adnotacją o posiadaniu przez cudzoziemca statusu „UKR”, decyzje

¹⁰ Odbłyły się one we wrześniu i październiku 2022 r. oraz w styczniu i w lutym 2023 r.

¹¹ Kurier Oświęcimski, obejmujący zasięgiem gminy z powiatu oświęcimskiego m.in.: Brzeszcze, Kęty, Oświęcim czy Zator.

o zezwoleniu na pobyt czasowy na terytorium RP lub zezwolenia na pracę na terytorium RP.

Prezes wskazała dodatkowo, że wśród uczestników procesu rekrutacyjnego były dwie grupy osób:

- 1) cudzoziemcy, którzy przybyli na terytorium RP z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa i których dotyczy ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa¹²,
- 2) pozostali cudzoziemcy.

W kwestii cudzoziemców, o których mowa w pkt 1), legalność ich pobytu – jak wskazała Prezes – stwierdzano w oparciu o okazane powiadomienia o nadaniu nr PESEL wraz z adnotacją o posiadaniu przez cudzoziemca statusu „UKR”¹³, tym samym z samego tylko faktu nadania tym osobom opisanego powyżej numeru PESEL-UKR wynikał fakt legalności ich pobytu na terytorium RP. Z kolei co do cudzoziemców, o których mowa w pkt 2), legalność ich pobytu była stwierdzana na podstawie okazywanych przez te osoby decyzji o zezwoleniu na pobyt czasowy na terytorium RP lub zezwoleniach na pracę na terytorium RP. Prezes dodała, że w takich przypadkach przyjmowano, iż *skoro organy administracji wydały w stosunku do tych osób ww. decyzje, to tym samym, a priori, przesądziły legalność pobytu tych osób na terytorium RP.*

(akta kontroli str. 88-99)

Nabór do projektu prowadzony był w sposób ciągły a rekrutacja była otwarta dla wszystkich zainteresowanych spełniających kryteria zawarte w przetłumaczonym na język ukraiński i ogłoszonym na stronach Spółki¹⁴ regulaminie rekrutacji i uczestnictwa w projekcie. Zgodnie z tym regulaminem:

- 1) grupę docelową (minimum 210 osób) projektu stanowili pełnoletni cudzoziemcy legalnie przebywający w Polsce i legitymujący się dokumentem potwierdzającym ich legalny pobyt) – bezrobotni, bierni zawodowo, poszukujący pracy, planujący otworzenie działalności lub już pracujący/prowadzący taką działalność, ale wymagających wsparcia w obszarze aktywizacji zawodowej czy integracji społecznej,
- 2) minimum połowę grupy docelowej mieli stanowić cudzoziemcy, bez względu na płeć, będący obywatelami Ukrainy, którzy po 24 lutego 2022 r. znaleźli się w Polsce z powodu prowadzonych działań wojennych na terytorium Ukrainy i legalnie przebywający w Polsce.

(akta kontroli str. 100-105)

Badaniem w zakresie zasad rekrutacji do projektu objęto dokumentację 25 uczestników projektu, wybranych w sposób losowy¹⁵. W wyniku badania ustalono, że wszyscy beneficjenci objęci badaniem spełniali warunki wskazanej grupy docelowej, wypełnili formularz zgłoszeniowy oraz deklarację uczestnictwa (stanowiący załącznik nr 1 do regulaminu rekrutacji), potwierdzili zapoznanie się z klauzulami informacyjnymi RODO (stanowiący załącznik nr 2 do regulaminu

¹² Dz.U. z 2024 r., poz. 167, dalej: Ustawa o pomocy.

¹³ Zgodnie z art. 4 ust. 1 Ustawy o pomocy w brzmieniu obowiązującym w czasie, w którym była prowadzona rekrutacja, obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 Ustawy o pomocy, na podstawie wniosku złożonego w dowolnym organie wykonawczym gminy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nadaje się numer PESEL, o którym mowa w art. 15 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497, 1394 i 1941).

¹⁴ Na stronie internetowej Spółki znajdowały się informacje o prowadzonym naborze w trybie ciągłym, a także formularz rekrutacyjny, deklarację uczestnictwa w Projekcie, wraz z klauzulami RODO. Formularze zawierały takie dane jak: imię, nazwisko, płeć, obywatelstwo, PESEL, datę urodzenia jak i przyjazdu do Polski, rodzaj i nr dokumentu tożsamości, adresy zamieszkania w Polsce i kraju pochodzenia, nr telefonu, adres e-mail, poziom znajomości języka polskiego czy status na rynku pracy: <https://www.armz.pl/?p=2504> [dostęp: 11 lipca 2024 r.].

¹⁵ Losowania proste za pomocą Pomocnika Kontrolera.

rekrutacji). Dla każdej z tych osób, w wyniku spotkań z doradcą zawodowym, został opracowany *Indywidualny Plan Integracji i Aktywizacji Zawodowej*.

(akta kontroli str. 384-385)

Projekt obejmował m.in. profilowanie potrzeb i potencjału cudzoziemca (oczekiwania vs możliwości na rynku pracy), szkolenia zawodowe, doradztwo zawodowe i wsparcie w procesie aktywizacji zawodowej, a także w zakresie zakładania oraz prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, pośrednictwo pracy.

(akta kontroli str. 100-105, 819-836)

Do realizacji projektu w ARMZ zaangażowanych zostało łącznie 11 osób, na różnych stanowiskach pracy, tj.: doradca zawodowy (trzy osoby), asystent integracyjny/pracownik administracyjny (trzy osoby), pośrednik pracy/asystent szkoleniowy (dwie osoby) a także koordynator projektu, pomoc księgowa/administracyjna i tłumacz (po jednej osobie)¹⁶.

Wszystkie te osoby:

- posiadały wykształcenie wyższe kierunkowe (w tym psychologiczne, pedagogiczne, ekonomiczne, czy też uprawnienia tłumacza przysięgłego) czy podyplomowe (w tym dotyczące specjalizacji doradca zawodowy i doradca personalny),
- posiadały doświadczenie zawodowe adekwatne do realizacji projektu (wynoszące od kilku do kilkudziesięciu lat),
- oświadczyły pisemnie, iż spełniają warunek komunikatywnej znajomości języka angielskiego/ukraińskiego/rosyjskiego.

(akta kontroli str. 53-73, 677-690, 933-946)

Prezes wskazała, że:

- realizację potrzeb szkoleniowych zlecano zewnętrznym instytucjom szkoleniowym, gdyż rodzaj, zakres, termin czy program poszczególnych szkoleń zawodowych uzależniony był od skonkretyzowanych i zidentyfikowanych na miejscu potrzeb uczestników przybywających do Projektu,
- w razie konieczności, zlecano również realizację usług towarzyszących dla organizowanych szkoleń, w tym usługi wynajmu sali czy cateringu,
- wybór podmiotów do realizacji tych usług odbywał się na zasadach rozeznania rynku, tzn. pracownik projektu analizował oferty podmiotów szkoleniowych na podstawie danych ze stron internetowych, ogłoszeń, kierował zapytania telefoniczne, a każde z tych rozeznań dokumentowano w formie notatki z szacowania.

Łączny koszt zapłaty za usługi szkoleniowe realizowane przez firmy zewnętrzne wyniosły 231,7 tys. zł, w tym w 2022 r. 41,4 tys. zł, a w 2023 r. 190,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 88-99, 395-396)

Dokumentacja dotycząca realizacji Projektu, obejmująca m.in. listy uczestników, umowy wraz z załącznikami, umowy zawarte ze zleceniobiorcami działań projektowych, oraz inne materiały poświadczające realizację dotowanego zadania (np. notatki z udzielonej pomocy), przechowywana była po zakończeniu projektu, zgodnie z zapisami Umowy, w wewnętrznym archiwum w siedzibie Spółki.

(akta kontroli str. 74-75, 619-670)

¹⁶ Dziewięć z tych 11 osób pracowało przy Projekcie dłużej niż rok, tj. sześć osób od 1 września 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., dwie osoby od 22 września 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., a jedna od 22 września 2022 r. do 30 września 2023 r. Pozostałe dwie osoby pracowały w okresach krótszych niż rok, tj. od jednego miesiąca (tłumacz) do 6,5 miesiąca (asystent integracyjny).

Spółka dokumentowała każdy etap uczestnictwa w projekcie. I tak, w ramach:

- współpracy z doradcą zawodowym: opracowano dla każdego uczestnika projektu *Indywidualny Plan Integracji i Aktywizacji Zawodowej* (IPD, do którego stworzenia pobierano od uczestników dane, tj.: imię i nazwisko, adres zamieszkania, wykształcenie, doświadczenie zawodowe, ukończone szkolenia i posiadane uprawnienia, umiejętności zawodowe, deficyty w zakresie wiedzy i umiejętności, bariery powodujące trudności w aktywności zawodowej);
- wsparcia asystenta integracyjnego: wsparcie każdego z uczestników dokumentowano za pomocą *Karty wsparcia asystenta integracyjnego*; podczas tworzenia tego dokumentu nie pobierano żadnych dodatkowych, ponadstandardowych danych;
- wsparcia pośrednika pracy: wsparcie każdego z uczestników dokumentowano przy pomocy karty potwierdzającej spotkanie z uczestnikiem projektu; podczas tworzenia karty pobierano dane dotyczące preferencji zatrudnienia;
- szkoleń zawodowych: udział w szkoleniach dokumentowano za pomocą zawieranych umów szkoleniowych z uczestnikami projektu, sporządzanych list obecności oraz wydawanych certyfikatów; tworzone również dzienniki prowadzonych zajęć; po ukończonym szkoleniu, a przy tworzeniu certyfikatów, pobierano dane dotyczące miejsca urodzenia uczestnika projektu; w badanej grupie uczestnicy ukończyli w kursach: opiekuna osób zależnych (siedem osób), kucharza/kelnera/barmana/baristy (trzy osoby), florystyki (trzy osoby) oraz sprzedawcy z obsługą kasy fiskalnej (jedna osoba) i kursu na prawo jazdy kat. B (jedna osoba);
- tworzenia biznesplanów: wsparcie to dokumentowano za pomocą *Kart doradczych* podczas spotkań doradcy zawodowego z uczestnikami projektu planującymi założenie działalności gospodarczej. Efektem tej współpracy był biznesplan; w badanej próbie 25 uczestników (w zakresie zasad rekrutacji) grupie jedna z uczestniczek skorzystała z takiego bonu o wartości 30 tys. zł; złożony przez nią w projekcie biznesplan pozytywnie oceniono i zarekomendowano przez doradcę zawodowego oraz główną księgową do realizacji; wypłaty dokonano w dwóch transzach na podstawie przedłożonych przez uczestnika projektu zestawień poszczególnych wydatków, dowodów księgowych (faktur, rachunków); uczestniczka zakończyła udział w projekcie z końcem 2023 r., ale wg danych na dzień 20 sierpnia 2024 r. nadal prowadzi salon kosmetyczny (na który uzyskała tę dotację w ramach Projektu) oraz planuje otworzyć kolejny tego rodzaju lokal usługowy.

(akta kontroli str. 872, 384-385, 619-670)

1.2. Ocena osiągniętych efektów i metod ich pomiaru

Spółka przyjęła w ofercie cztery wskaźniki liczbowe do pomiaru osiągniętych rezultatów w projekcie. W raporcie z realizacji projektu przedstawiono osiągnięte rezultaty w odniesieniu do założonych w umowie i w ofercie pierwotnej:

- a) liczba cudzoziemców objętych wsparciem w programie – zgodnie z umową założono 210, osiągnięto 245 (sposobem monitorowania rezultatu była liczba opracowanych IPD i kart pośrednictwa pracy),
- b) podniesienie poziomu zorientowania w systemie instytucjonalno-prawnym państwa i otaczającej rzeczywistości społeczno-kulturowej – zgodnie z pierwotną ofertą założono min. 85% wzrost, osiągnięto 90% (mierzony na podstawie ankiet przeprowadzonych przy rekrutacji do projektu oraz po zakończeniu udziału w projekcie),
- c) liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu projektu – zgodnie z pierwotną ofertą założono 200

osób, osiągnięto 92 (weryfikacja następowała na podstawie umów o pracę, umów zleceń, umów o dzieło, udokumentowania składek na ZUS, wydruków z CEIDIG/KRS; pomiaru dokonywano do czterech tygodni od ukończenia udziału w projekcie),

- d) liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po zakończeniu projektu – zgodnie z pierwotną ofertą założono 100 osób, osiągnięto 144 (wskaźnik mierzony na podstawie informacji przekazanych od uczestników projektu po zakończeniu szkolenia oraz cztery tygodnie od zakończenia udziału w projekcie – certyfikat, zaświadczenie, uprawnienia potwierdzające kwalifikacje).

(akta kontroli str. 106-115, 675-689)

W odniesieniu do nieosiągnięcia założonego poziomu liczby osób pracujących po opuszczeniu projektu, Spółka w raporcie końcowym wskazała, że wskaźnik ten nie został osiągnięty w 100% z uwagi na *podejmowanie pracy przez cudzoziemców „na czarno”, pomimo przekazania wiedzy na temat konsekwencji takiego postępowania, przez Pośrednika Pracy na indywidualnych spotkaniach z Uczestnikami Projektu*. Wskazano również, że wskaźnik ten jest niższy niż określony w pierwotnej ofercie na skutek *zmniejszenia finansowania i braku możliwości w związku z powyższym objęcia pomocą pierwotnie zakładanej liczby osób [320 osób]. Przyjęcie pierwotnej wartości wskaźnika [200 osób] oznaczałoby prawie 100% skuteczność, co w przypadku kategorii podjęcia pracy jest mało prawdopodobne [200 na 210 osób]*. Zapis ten został uzgodniony z Ministerstwem w drodze korespondencji e-mailowej dotyczącej korekty raportu końcowego.

(akta kontroli str. 116-119, 671-676)

Ponadto w ramach poszczególnych działań, zrealizowanych w ramach projektu osiągnięto:

- a) w ramach działania 1 *Rekrutacja oraz diagnoza aktualnej sytuacji społecznej, edukacyjno-zawodowej uczestników projektu oraz opracowanie Indywidualnych Planów Integracji i Aktywizacji Zawodowej* udzielono 980 h wsparcia przez doradców zawodowych dla 245 osób (przy planowych 840 h dla 210 osób) oraz 745 h wsparcia asystenta integracyjnego dla 245 osób (z wcześniej przewidywanych 630 h dla 210 osób);
- b) w ramach działania 2 *Wsparcie pośrednika pracy* wsparciem pośrednika pracy zostało objętych 245 cudzoziemców 980 h (przy planowanych 840 h). W konsekwencji 92 osoby znalazły zatrudnienie na umowę o pracę/zlecenie lub o dzieło, albo rozpoczęły działalność gospodarczą, a dziewięć osób utrzymało swoje dotychczasowe stanowiska pracy;
- c) w ramach działania 3 *Organizacja szkoleń i kursów* zorganizowano szkolenia dla 144 osób (przy planowanych 101 osób). Szkolenia dotyczyły m.in.: *Opiekun osoby zależnej* (w których udział wzięło 34 osoby), *Kurs Kucharz i Kelner, barman, barista* (po 12 osób), *Kurs Opiekun dzieci* (11 osób), *Opiekun osoby starszej i Szkolenie florystka* (po 10 osób) czy *Sprzedawca z kasą fiskalną* (9 osób). Wszystkie osoby po nabyciu kwalifikacji otrzymały certyfikaty ukończenia szkolenia/kursu.
- d) w zakresie działania 4 *Pomoc w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce*, wśród zrekrutowanych uczestników, doradcy zawodowi dokonywali analizy i opracowywali wspólnie z nimi Indywidualne Plany Integracji i Aktywizacji Zawodowej, a w efekcie 10 osób podjęło decyzję o założeniu własnej działalności gospodarczej. Każdy ze zrekrutowanych uczestników otrzymał w ramach projektu wsparcie finansowe (bon

na rozpoczęcie działalności) w postaci 30 tys. zł¹⁷, m.in. na wydatki dotyczące rozpoczętej działalności, na opłaty do ZUS ponoszone przez cały okres prowadzenia działalności; uczestnicy Projektu otrzymywali również wsparcie i pomoc w wypromowaniu oferty nowego przedsiębiorstwa np. w mediach społecznościowych czy wśród mieszkańców.

(akta kontroli str. 106-115, 675-689)

W toku kontroli skierowano, za pośrednictwem jednostki kontrolowanej, ankiety do 20% uczestników projektu. Wypełniło je 32 z 50 osób (64%). Wśród powodów wzięcia udziału w projekcie najczęściej wskazywano zdobycie nowych kwalifikacji i umiejętności zawodowych (90,7%¹⁸), integracja ze społeczeństwem w Polsce (59,4%¹⁹) czy nawiązanie nowych znajomości (46,9%²⁰). Wszyscy respondenci (32 osoby) wskazali, że projekt był adekwatny lub raczej adekwatny do ich potrzeb. Jako najważniejsze korzyści z projektu kolejno wskazywano nabycie nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych (27 osób, co stanowiło 84,4% odpowiedzi), poznanie kultury kraju i języka polskiego (23 osób; 71,9%), poznanie nowych ludzi (18 osób; 56,3%), wzrost poczucia własnej wartości (16 osób; 50%). 87,5% ankietowych stwierdziło, że projekt w pełni lub w dużym stopniu spełnił ich oczekiwania (28 osób), 12,5% wskazało, że ich oczekiwania zostały spełnione w stopniu umiarkowanym (cztery osoby). Wszyscy ankietowani wskazali, że dzięki uczestnictwu w projekcie rozwinęli lub raczej rozwinęli swoje umiejętności i kwalifikacje zawodowe, a projekt przyczynił się lub raczej przyczynił się do przystosowania uczestników do życia w Polsce, nabycia wiedzy i umiejętności pozwalających na odnalezienie się na rynku pracy oraz integracji ze społeczeństwem polskim.

Ponadto w związku z powyższą ankietą Spółka pozyskała informacje od uczestników ankiety na temat aktualnego miejsca zamieszkania oraz stanu zatrudnienia. I tak²¹:

- 31 z 32 osób mieszkało w Polsce (96,9%), z których 30 (93,8%) w województwie małopolskim i to głównie w Chrzanowie oraz okolicznych miastach²² (75%),
- 22 osoby podjęły pracę (na etacie, prowadząc własną działalność gospodarczą dorywczo, lub sezonowo/dorywczo).

(akta kontroli str. 386-394)

Spośród 245 uczestników projektu, losowo²³ wybrano 50 cudzoziemców (20,5%). Na podstawie danych uzyskanych z Komendy Głównej Straży Granicznej w Warszawie stwierdzono, że w okresie od 1 sierpnia 2022 r. do 29 lutego 2024 r. (dwa miesiące od dnia zakończenia projektu) sześć osób przekroczyło granicę polsko-ukraińską i nie wróciło na teren Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto 29 osób w okresie tym (czasami wielokrotnie) przekraczało granicę polsko-ukraińską, ale wróciło na teren RP (według stanu na 29 lutego 2024 r.). Pozostałe 15 osób nie przekraczało granicy polskiej w tym okresie.

(akta kontroli str. 550-591)

W okresie objętym kontrolą do ARMZ nie wpłynęły żadne skargi, wnioski czy petycje dotyczące realizacji projektu.

(akta kontroli str. 88-99)

¹⁷ Ze środków tych każdy uczestnik musiał złożyć rozliczenie, udokumentować wydatki i opłaty do ZUS ponoszone przez cały okres prowadzenia działalności.

¹⁸ 29 z 32 osób.

¹⁹ 19 z 32 osób.

²⁰ 15 z 32 osób.

²¹ Według stanu na dzień wypełnienia ankiety.

²² Olkusz, Oświęcim, Trzebinia.

²³ Zastosowano metodę losowania prostego za pomocą oprogramowania pn. Pomocnika Kontrolera.

1.3. Badanie losów uczestników programu oraz monitoring losu uczestników

Spośród 245 uczestników projektu, losowo²⁴ wybrano 25 cudzoziemców (10,2%). W toku kontroli uzyskano na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK informacje łącznie od sześciu organów²⁵ w odniesieniu do kwestii przebywania na bezrobociu, trwałości zatrudnienia oraz korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

Na podstawie przekazanych informacji ustalono, że spośród 25 wylosowanych uczestników programu, osiem osób w okresie od 1 marca 2022 r. do 30 kwietnia 2024 r. figurowało jako osoby bezrobotne/poszukujące pracy, a okres ich zarejestrowania jako osoby bezrobotne trwał od jednego do dziewięciu miesięcy i ustał w różnym czasie w 2023 r. oraz w jednym przypadku w kwietniu 2024 r. Pozostałe 17 osób nie figurowało w systemie powiatowego urzędu pracy.

(akta kontroli str. 535-618)

Na podstawie danych przekazanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalono, że w okresie od 1 marca 2022 r. do 30 kwietnia 2024 r. 23 osoby figurowały w ewidencji Zakładu, w przypadku jednej osoby Zakład nie posiadał w swoich zbiorach danych o niej, a w przypadku kolejnej - w okresie tym nie dokonano co do tej osoby zgłoszenia do ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia.

Spośród 23 osób figurujących w ewidencji Zakładu, dwie osoby były w tym okresie zgłoszone do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług (kod 0411), dwie z tytułu umowy o pracę (kod 0110 – pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu), dwie jako osoby bezrobotne niepobierające zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium (kod 0911), a pozostałe siedemnaście osób zostały zgłoszone w tym okresie z różnych tytułów zatrudnienia/ubezpieczenia (kod 0110, 0411, 0911, 0920²⁶, 1422²⁷, 2500²⁸). Wśród tych osób według stanu na 30 kwietnia 2024 r. osiem było zgłoszonych do ubezpieczeń.

(akta kontroli str. 550-618)

Ponadto na podstawie danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej ustalono, że siedem z 25 osób korzystało w okresie od 1 marca 2022 r. do 30 kwietnia 2024 r. ze świadczeń z pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 535-618)

Prezes Zarządu poinformowała, że z informacji pozyskanych przez Spółkę (w tym telefonicznie) wynika, iż:

- osoby które podjęły zatrudnienie w trakcie trwania projektu nadal pracują; dwie z uczestniczek projektu podjęły zatrudnienie w Spółce i nadal pracują,
- niewielka część uczestników projektu zarejestrowała się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chrzanowie i chce podjąć pracę,
- dominująca jest grupa uczestników, która nie chciała podjąć zatrudnienia i nadal nie pracuje, tłumacząc się problemami zdrowotnymi, czy też opieką nad małoletnimi dziećmi,
- część osób które były uczestnikami projektu podjęły pracę dorywczą i nie chciały się z tym ujawniać,

²⁴ Zastosowano metodę losowania prostego za pomocą Pomocnika Kontrolera.

²⁵ Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Chrzanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Centrum Usług Społecznych w Alwerni, Ośrodki Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Libiążu i Trzebini.

²⁶ Osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych.

²⁷ Osoba, za którego jednostka organizacyjna pomocy społecznej, wójt ma obowiązek opłacać składki.

²⁸ Emeryt lub rencista.

- z pozostałą grupą uczestników nie udało nam się skontaktować po zakończeniu udziału w projekcie z nieznanymi dla nas powodów.

(akta kontroli str. 74-75, 88-99)

Prezes wskazała ponadto, że siedem z 10 osób, które rozpoczęły własną działalność gospodarczą w ramach projektu i uzyskały dofinansowanie, nadal je prowadzą, a jedna z osób jest w trakcie otwarcia kolejnego salonu kosmetycznego. Ponadto stwierdziła, że z przeprowadzonych rozmów wynika, że nikt z uczestników, którzy otrzymali dofinansowanie, nie planuje zamknięcia firmy, trzy osoby musiały zawiesić czasowo prowadzenie działalności z powodów osobistych.

(akta kontroli str. 74-75, 87, 88-99)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie przez Spółkę zleconych działań, wynikających z zawartej umowy oraz osiągnięcie zaplanowanych efektów. Osiągnięto trzy z czterech przyjętych w ofercie wskaźników rezultatu w stopniu wyższym od założonego. Nieosiągnięcie planowanego poziomu wskaźnika liczby osób pracujących po opuszczeniu projektu wynikało m.in. z przyznania mniejszej kwoty dofinansowania niż wnioskowana.

OBSZAR

2. Przestrzeganie zasad wykorzystania środków przekazanych na podstawie umów

Opis stanu
faktycznego

2.1. Prawidłowość prowadzonej ewidencji księgowej, finansowanie oraz rozliczanie wykonanych zadań kosztów

W Spółce przestrzegano zapisów § 7 umowy zobowiązującej do prowadzenia *wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania*. W ARMZ przyjęto politykę rachunkowości, w tym zakładowy plan kont, ustalający zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. Poniesione wydatki wykazane w raportach częściowym i końcowym zostały ujęte w ewidencji księgowej na kontach pomocniczych (analitycznych), wyodrębnionych dla projektu. Wszystkie dotyczyły przyjętego w umowie okresu rozliczeniowego.

(akta kontroli str. 106-115, 224-379, 677-690, 718-724, 848-865)

Zgodnie z wymogami wskazanymi w § 3 umowy, Spółka posiadała wyodrębniony rachunek bankowy, na który przekazywano środki w ramach projektu i z którego wydatkowano środki finansowe na pokrycie kosztów zadania.

(akta kontroli str. 108, 282)

Sprawdzenie prawidłowości sporządzania i rozliczania dokumentów księgowych i ich opisu dokonano na podstawie 30 dowodów księgowych (faktur, rachunków) na kwotę 215,6 tys. zł (20,9 % poniesionych kosztów)²⁹. Przeprowadzona analiza wykazała, że:

- na żadnym z 30 dowodów księgowych nie umieszczono potwierdzenia dokonania ich kontroli pod względem formalnym i rachunkowym oraz zakwalifikowania do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazania miesiąca,
- siedem z nich (rachunki wystawione w związku z zawartymi umowami zlecenia) nie zawierały daty i podpisu wystawcy dowodu.

²⁹ Dobór próby: 10 dowodów o najwyższej wartości (179,7 tys. zł), pięć dowodów dotyczących usług realizowanych na podstawie umów z osobami fizycznymi (6,7 tys. zł), pięć dowodów dotyczących kosztów poniesionych bezpośrednio przed upływem terminu ich kwalifikowalności (8,5 tys. zł) oraz 10 dowodów dobranych w sposób celowy według osadu kontrolera (20,7 tys. zł).

W pozostałym zakresie dowody zawierały elementy określone w art. 21 ustawy *o rachunkowości*.

Wszystkie poddane analizie dowody księgowe dotyczyły kosztów, które się do tego kwalifikowały (to znaczy były poniesione w związku z realizacją projektu i w trakcie okresu jego realizacji, tj. od dnia zawarcia 2 września 2022 r. do 31 grudnia 2023 r.) oraz spełniały zasady kwalifikowalności kosztów do rozliczania ustalone m.in. w regulaminie konkursu RMW.

(akta kontroli str. 157-340, 382-383, 412-420)

Ponadto w wyniku analizy wybranych w sposób celowy³⁰ 10 operacji z historii rachunku bankowego projektu na kwotę 24,8 tys. zł stwierdzono, że wszystkie zbadane wydatki dotyczyły realizowanego projektu.

(akta kontroli str. 157-223, 224-340, 379)

Na podstawie badania pięciu wybranych największych wydatków w projekcie na szkolenia i kursy (opiewających na kwoty od 15,2 tys. zł do 40 tys. zł; kurs opiekuna osób zależnych, szkolenie kelner/barman/barista, szkolenie kucharz, kurs wizażu i stylizacji fryzur), ustalono, że szacowana cena rynkowa z okresu realizacji projektu zbliżona była do cen za podobne kursy, dla podobnej liczby osób i czasu trwania (m.in. opiekunka osób zależnych, barman, kelner, wizażystka/stylizacja fryzur) w województwie małopolskim i graniczącym z nim województwem śląskim.

(akta kontroli str. 395-396, 1137-1138)

Od wydatków dotyczących realizacji zadania nie odliczano podatku VAT z uwagi na fakt, iż projekt realizowano w ramach działalności statutowej nieodpłatnej (zgodnie z przyjętym Statutem ARMZ; wszelkie koszty wskazane w kosztorysie były kosztami brutto, a co za tym idzie podatek VAT był kosztem kwalifikowanym). Spółka nie pobierała opłat od uczestników projektu. Realizowane zadania były finansowane wyłącznie ze środków wykazanych w umowie i w przewidzianej w niej wysokości, tj. ze środków rezerw Funduszu Pracy. Fundacja nie planowała i nie wniosła wkładu własnego w związku z realizacją projektu.

(akta kontroli str. 156, 671-836, 866-877)

Koszty administracyjne rozliczone w projekcie nie przekroczyły limitu 10% całkowitej kwoty planowanej na realizację zadania. Z otrzymanych 1035,7 tys. zł, wydatkowano 1029,3 tys. zł, w tym 935 tys. zł stanowiły koszty merytoryczne (90,8%) oraz 94,3 tys. zł koszty administracyjne (9,2% wydatków). Niewykorzystanie środki w łącznej wysokości 6,4 tys. zł Spółka zwróciła na konto Ministerstwa w dniu 3 stycznia 2023 r. (5,7 tys. zł) oraz w dniu 5 stycznia 2024 r. (0,7 tys. zł), tj. w terminach określonych w umowie w § 4 ust. 1.

(akta kontroli str. 224-340, 379, 671-836)

Raport częściowy i końcowy z wykonania zadania przekazano w wymaganych umową i regulaminem konkursu RMW terminach, tj. 17 stycznia 2023 r. i 26 stycznia 2024 r. Raporty sporządzone zostały na odpowiednich wzorach. Ministerstwo zgłosiło uwagi do obu raportów. Spółka przekazała korekty raportu częściowego 27 stycznia oraz 1 lutego 2023 r., a raportu końcowego 10 maja 2024 r. Minister zatwierdził otrzymany raport końcowy 21 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 99, 116-155, 671-724)

2.2. Realizacja obowiązków informacyjnych

W siedzibie realizatora (biurze Spółki) znajdowały się plakaty informacyjne sporządzone na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r.

³⁰ Trzy transakcje z 2022 r. oraz siedem z 2023 r. – proporcjonalnie od ogólnej liczby transakcji przypadających na dany rok. Poszczególne transakcje wybrano według osądu kontrolera (według rodzajów wydatków).

w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych³¹. Informacje o realizowanym projekcie, zawierające elementy wskazane w ww. rozporządzeniu, opublikowano również na stronie internetowej oraz w serwisie społecznościowym ARMZ.

(akta kontroli str. 74-75, 97, 680-681, 950-1065)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Badanie 30 dowodów księgowych, dotyczących wydatków związanych z realizacją projektu wykazało, że:

- na żadnym z 30 dowodów księgowych nie umieszczono potwierdzenia dokonania ich kontroli pod względem formalnym i rachunkowym oraz zakwalifikowania do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości, w którym wskazano, że dowód księgowy powinien zawierać co najmniej stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca,
- siedem z 30 dowodów księgowych (stanowiących rachunki wystawione w związku z zawartymi umowami zlecenia) nie zawierało daty i podpisu wystawcy dowodu, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 4 i pkt 5 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że dowód księgowy powinien zawierać co najmniej datę sporządzenia dowodu (gdy dowód został sporządzony pod inną datą niż data dokonania operacji) oraz podpis wystawcy dowodu.

(akta kontroli str. 157-221, 382-384, 424-522)

Prezes Zarządu wyjaśniła, że wynikało to z *niedopatrzenia ludzkiego, błędu proceduralnego naszego, ponieważ nie było tych podpisów faktycznie na dowodach księgowych*. Wskazała jednocześnie, że dowody księgowe sprawdzane były uprzednio pod względem merytorycznym oraz formalnym przez koordynatora projektu (weryfikowano to, czy dowód był kompletny, prawidłowo udokumentowany, odzwierciedlający faktycznie wykonane zakresy zadania), po czym przekazywano je do Głównej Księgowej w celu weryfikacji pod względem finansowym/rachunkowym, w celu dokonania wypłaty środków. Wskazała, że *dokumenty księgowe posiadały potwierdzenia zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazania miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), oraz podpis pani głównej księgowej, jednakże nie znajdowały się one na odwrocie dokumentów księgowych; były one dopięte do nich jako wydruki z programu księgowego i te wydruki zawierały m.in. dekretację, dowód księgowy, datę operacji, datę dokumentu, datę dekretacji, (...), podpis Głównej Księgowej*. Wyjaśniła również, że *nie dokonywaliśmy szczegółowego opisu na dowodach księgowych w ramach tego akurat projektu, gdyż ani w umowie ani regulaminie konkursu nie było takiego wymogu ani wzoru opisu, który moglibyśmy zastosować*. Poinformowała, że *na pewno wprowadzimy takie zapisy dotyczące tego, jak ma dokładnie wyglądać opis dowodów księgowych (...) w Spółce oraz sposób ich zatwierdzania (merytorycznego, formalno-rachunkowego) i będziemy je stosować w kolejnych realizowanych projektach*.

Prezes Zarządu poinformowała, że uzupełniono opisy dokumentów księgowych dla wszystkich dokumentów objętych projektem, zgodnie z wymaganiami ustawy o rachunkowości. Dnia 14 sierpnia 2024 r. przedłożono kontrolerowi NIK dokumenty dotyczące 30 badanych dowodów księgowych, uzupełnione o wszystkie wymagane ustawą o rachunkowości dane/informacje.

(akta kontroli str. 420, 422, 890-902, 947)

³¹ Dz.U. z 2021 r., poz. 953 ze zm.

OCENA CZĄSTKOWA

Zgodnie z umową na realizację projektu, Spółka prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową zadania, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych, a także terminowo przedstawiła raporty z realizacji zadania. Poniesione wydatki były racjonalne i niezbędne dla realizacji projektu oraz zostały wykonane zgodnie z postanowieniami umowy. Stwierdzone uchybienia formalne związane z brakiem opisów na dowodach księgowych, nie miały wpływu na realizację zadania.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski Uregulowanie w przepisach wewnętrznych Spółki sposobu opisu dowodów księgowych oraz ich zatwierdzania.

Uwagi NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 13 września 2024 r.

Kontroler

Marcin Hałat

starszy inspektor kontroli państwowej

/-/

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Krakowie

z up.

/-/
Mariusz Gorczyca
p.o. Wicedyrektor